

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24 12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto VII. - Štev. 7

Gorica - 17. februarja 1955 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Kaj pravijo o deželni avtonomiji

V treh obmejnih pokrajinah Italije, Gorici, Trstu in Vidmu, se zadnja dva meseca razpravljajo o deželni avtonomiji, se o njej piše in govori kot o vprašanju, ki je morda najbolj živo v tem trenutku, odkar se je rešilo vprašanje Trsta in tržaškega ozemlja. Določilo ital. ustave o ustanovitvi dežele Furlanija-Juljska Benečija s posebno avtonomijo bo prišlo kmalu na dnevni red pred parlamentom, ko bodo tam začeli razpravljati na splošno o ustanovitvi dežel. kot jih zahteva ustava. Predvideva se, da takrat ne bodo mogli več odgoditi ostvaritev avtonomne dežele Furlanija-Juljska Benečija. Vsled tega razpravljajo zelo živahno o tej zadevi vse stranke in vse važnejše ustanove v omenjenih treh pokrajinah. Razpravlja se:

1. Ali naj se Furlanija-Juljski Benečiji podeli deželna avtonomija s posebnim statutom ali z navadnim.

2. Ali naj omenjena dežela vključuje tudi Trst in njegovo ozemlje, kolikor ga upravlja Italija, ali samo gorisko in videmsko provinco.

3. Kje naj bo upravno središče nove dežele, v Trstu ali v Vidmu ali v Ogleju?

4. Kako naj se izvede manjšinska zaščita za slovensko in nemško manjšino v tej deželi, ali naj se namreč izvede na podlagi državnega zakona, kot predvideva ustava v čl. 6, ki pravi: »Republika štiti s posebnimi predpisi jezikovne manjšine ali pa v okviru določil avtonomne dežele.

Stranke so do omenjenih vprašanj zavzele različna stališča. MIS in monarhisti so zoper ustanavljanje katerih koli deželnih avtonomij. Oni so bili centralisti in taki ostanejo: vse naj komandira Rim. Ostale stranke so nekatere bolj druge manj navdušene za deželno avtonomijo, vendar se v glavnem strinjajo, naj se ustanovi dežela Furlanija-Juljska Benečija, kakor predvideva zakon. Niso si pa na jasnem, ali naj bo v deželo vključen tudi Trst s svojim ozemljem, in če naj bo vključen, kako naj se to izvrši. Vsi se namreč zavedajo, da ima Trst poseben položaj, ker je veliko pristaniško mesto in ker juridično še vedno ni del suverene ital. republike. Prav tako so si v sporu, kje naj bo uradno središče dežele. Furlani so za Videm, Goričani in Tržačani so za Trst. Prof. De Castro je prišel še z enim predlogom, naj bo sedež dežele staroslavni Oglej, kjer naj zaseda deželna zbornica, sicer pa naj se vse ostale funkcije razdele med Videm in Trst. Prav tako ne vedo, kako naj izpeljejo zaščito narodnih manjšin, zlasti ker se nekatere stranke trmasto upirajo priznati, da obstajajo slovenske manjšine tudi v videmski pokrajini. Zanje so beneški Slovenci pristni Italijani. Deželna avtonomija se

torej pripravlja, toda mnogi je ne marajo ter se je celo boje. Med temi so zlasti narodni nestrupci na Tržaškem in Gorškem. »Patrie dal Friule«, glasilo furlanskih avtonomistov, piše o njih v svoji zadnji številki takole:

»Mi (furlanski avtonomisti) govorimo o Slovincih onstran meje, zato ker se hočemo razumeti tudi z njimi; Tržačani so jim pa nasprotni. Mi govorimo o Slovincih tostran meje, zato da povemo, da imajo vso pravico rabiti svoj jezik in misliti, kot se jim zdi prav; tržaški listi pa ravnaajo s Slovinci okrog Trsta kot s sovražniki in beneški listi pišejo vsak dan, da v Furlaniji ni Slovencev, da oni, ki preživajo ob Nadiži, nad Tarentom in v Režiji gojijo italijanska čustva, kakor da bi čustva mogla spremeniti naravo, jezik, značaj, navade.«

Isti list v članku »Fašistična avtonomija tudi za Gorice« razčleni zadržanje gorških

voditeljev, župana dr. Bernardisa, predsednika province dr. Culota in predsednika trgovske zbornice g. Depicolzuana do deželne avtonomije ter na podlagi njih zadržanja zaključuje: »Jasno je, da v Gorici, in sicer pri provincialni upravi, na županstvu in pri trgovski zbornici težijo proti MIS; in v tem primeru ni mogoče težiti proti deželni avtonomiji zaradi notranjega nasprotja.«

Odločno za avtonomijo pa so Furlani včlanjeni v Furlanskem avtonomističnem gibanju in pa Slovenci. Na Tržaškem so za avtonomijo tudi vsi pristaši tržaške neodvisne fronte, vendar se ne ujemajo s Furlani v različnih točkah programa. Z eno besedo, ustanovitev avtonomne dežele Furlanija-Juljska Benečija je pred vrati, njeni bodoči prebivalci pa skoro ne vedo, kaj bi z njo počeli. Branijo se je kakor nezakonskega otroka, ki bo prišel, a bi bilo bolje, ko bi ne prišel. Mi Slovenci pa smo odločno za avtonomijo in za zaščito narodnih manjšin. V tem smislu je vodstvo SDZ poslalo v Rim svojo poslanico, ki jo objavljamo na drugem mestu.

Padec Malenkova

Zvezda Jurija Malenkova, ki je po Stalinovi smrti blestela kot najsvetlejša zvezda skoro dve leti na sovjetskem nebu, je zdrknila nenadoma za nekaj zvezdnih vrst navzdol. Ni sicer popolnoma otemnela, še vedno sveti, toda njen svit je medel in šibak in veliko vprašanje je, koliko časa bo mogla ohraniti svojo sedanjo svetlobo.

Odstop sovjetskega ministrskega predsednika Jurija Malenkova je bil vsaj za sedaj popolnoma nepričakovan. Zato je bilo tem večje iznenadenje, ko je v torek 8. februarja predsednik zveznega sveta Volkov prebral na zasedanju Vrhovnega sovjeta izjavo ministrskega predsednika Malenkova, v kateri prosi Malenkova, da bi ga razrešili predsedniškega mesta v vladi. Svojo prošnjo je utemeljil Malenkova z ugotovitvijo, da je treba imenovati na njegovo mesto tovariša, ki je v državnih poslih bolj izurjen od njega. V svoji izjavi priznava Malenkova svojo nesposobnost in svoje pogrške, ki jih je zakrivil v poljedelskem gospodarstvu; pri tem omenja tudi novi načrt, ki ga je izdelal Centralni komite komunistične partije in ki ima namen popraviti zamudo v poljedelski industriji. O tem načrtu pravi Malenkova, da sloni na edino pravem načelu, da je treba razviti težko industrijo do čim višje mere in da je edino ta zmožna pripomoči industriji za vsakdanje potrebščine do nadaljnjega razvoja.

Malenkova pravi v svoji izjavi, da bodo razni histerični buržuji izrabljali njegovo izjavo v svoje spekulacije, toda sovjetski komunisti in državljani se ne bodo zmenili za te laži in obrekovanja. Končno zagotavlja Malenkova v svoji izjavi Vrhovnemu sovjetu, da bo na novem področju, ki mu ga bodo zaupali, izpolnil svojo dolžnost in obveznosti, ki jih bo prevzel.

Čitanje izjave predsednika vlade je trajalo skoro pet minut in ves ta čas je 1300 delegatov Vrhovnega sveta poslušalo z največjo napetostjo to nepričakovano odpoved sovjetskega ministrskega predsednika Malenkova. Po končanem čitanju je povzel besedo predstavnik prezidija Vrhovnega sveta, ki je potrdil, da je prošnja tov. Malenkova dovolj utemeljena, nakar je Vrhovni svet potrdil z dvigom roke, da sprejema odstrop tov. Malenkova.

Bulganin - naslednik Malenkova
Žukov - obrambni minister

Popoldne je Vrhovni svet zopet zasedal in vse je z napetostjo pričakovalo, kdo bo imenovan za no-

vega predsednika sovjetske vlade. Mnogi so bili prepričani, da bo ta mož Nikita Hruščev, glavni tajnik komunistične stranke. Drugi so bili mnenja, da bi utegnili biti to Molotov, sovjetski zunanji minister. Toda ne eni ne drugi niso imeli prav, kajti na predlog Nikite Hruščeva je Vrhovni sovjet izvolil za predsednika vlade maršala Nikolaja Bulganina, dosedanega ministra narodne obrambe. Hruščev je priporočil maršala Bulganina s temile besedami: »Imam zaupanje, da bo vlada pod predstvom Bulganina zagotavljala razvoj težke industrije in na podlagi te industrije tudi razvoj lahke in živilske industrije in poljedelstva. Poleg tega bo ta vlada zagotovila blagostanje in kulturno ravan sovjetskega ljudstva.«

Toda sprememb v vladi s tem še ni bilo konec; zasesti je bilo treba namreč mesto obrambnega ministra, ki je postalo s povišanjem maršala Bulganina prazno. To se je zgodilo drugi dan popoldne, ko je Bulganin predlagal za novega obrambnega ministra maršala Jurija Žukova, slavnega osvoboditelja Berlina v zadnji svetovni vojni in nekdanjega prijatelja sedanjega predsednika Eisenhowerja. Še isti dan je Vrhovni sovjet odobril imenovanje Malenkova za ministra električne proizvodnje; obenem je bil Malenkova imenovan za podpredsednika vlade, a ne za prvega podpredsednika vlade, kot sta Molotov in Kaganovič. To pomeni, da je zdrknil Malenkova na četrto, in če vzamemo še Hruščeva v poštev, na peto mesto v sovjetski hierarhični lestvici. Padec je precejšen in vendar ne tako hud, ako pomislimo, da bi se Malenkova lahko kaj hujšega zgodilo. Totalitarni režimi ne poznajo usmiljenja; kdor pade pri njih v nemilost, postane v istem trenutku izdajalec domovine in sodelavec imperialističnega kapitalizma. Kaj je rešilo Malenkova pred procesom in smrtjo, je vprašanje, ki bo ostalo najbrže še dolgo nerešeno. Sicer pa, kar se Malenkova še ni zgodilo, se lahko še vedno zgodi, kot se je zgodilo Trockiju, ki je bil po smrti Lenina odstavljen od vojnega komisariata ter postavljen za načelnika odbora za razvoj električne energije. Znano je, kako si je Trocki pozneje rešil z begom v tujino svoje življenje in kako ga je kljub temu dosegla v Mehiki morilna roka povsod pričujoče sovjetske tajne policije.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Kdo je vrgel Malenkova

Ves svobodni tisk se je bavil zadnji teden z odpustom Malenkova ter ugibal o vzrokih tega nenadnega odstopa. Da ni Malenkova sam od sebe odstopil, ampak da je bil k temu primoran, je več kot jasno. V diktatorskih državah se nihče ne odpoje prostovoljno svojemu visokemu mestu, pač pa se skuša dokopati do njega, ako ga še nima. Ako bi na pr. slišali, da se je Tito odpovedal predsedništvu vlade ter da bo znanprej skrbel za električne centrale, bi po pravici sklepali, da se je možu zmešalo, ali pa da je bil k temu prisiljen. Jasno je torej, da Malenkova ni prostovoljno odstopil, ampak da je bil k temu prisiljen. Toda kdo je bil tisti, ki ga je k temu prisilil? Dati na to vprašanje neizpodbiten odgovor je seveda skrajno težko, vendar prevladuje mnenje, da je Malenkova prisilila k temu sovjetska komun. stranka oziroma njen glavni tajnik Nikolaj Hruščev.

Nikolaj Hruščev je stopal v preteklem letu vedno bolj v ospredje ter potiskal pri tem, hote ali nehoče, Malenkova vedno bolj v ozadje. Poznavalec sovjetskih političnih razmer Walter Kolartz smatra za zelo verjetno, da je odstavitev Malenkova sklenil Izvršni odbor kom. partije, ko se je sestel koncem januarja tekočega leta. Zanimivo je tudi dejstvo, da je Hruščev priznal, da je dobil nalogo za imenovanje maršala Bulganina za predsednika sovjetske vlade od Centralnega komiteja kom. partije Sovjetske zveze in od »Sveta starešine«. O tem »Svetu starešine« ni bilo do sedaj še nikjer govora, zato ni tudi znano, kdo tvori članstvo tega odbora. Verjetno je to nekaj »politbiro«, ki so ga ustanovili po Stalinovi smrti, a še to ni popolnoma gotovo.

Še težji je odgovor na vprašanje, zakaj je moral Malenkova odstopiti. Priznati je treba, da je bila samobtožba Malenkova več ali manj upravičena, kajti njegova poljedelska politika je dosegla baje popoln neuspeh. Toda poznavalci ruskih razmer pravijo, da to dejstvo ne razloži zadostno Malenkovljevga odstopa. V Sovjetski zvezi se ni namreč še nikoli pripetilo, da bi kak ministrski predsednik odstopil zaradi poljedelske krize. Po Kolartzevem mnenju so vse take in podobne spremembe imele v Sovjetski zvezi vedno le politično in osebno ozadje.

In zdi se, da je tudi sedaj tako. Vse kaže, da je z Malenkovim padla tudi njegova politika mirnega sožitja med Vzhodom in Zahodom ter da se Sovjetska zveza vrača zopet k Stalinovi politiki »hladne vojne«. To mnenje potrjujejo pa našim tudi oba bojna govora, ki sta ju imela Molotov in Bulganin pred Vrhovnim sovjetom ob priliki zadnje vladne spremembe.

Molotov je zelo ostro kritiziral ameriško politiko ter izrazil mnenje, da gojijo Združene države še vedno željo, da bi upostavile kapitalizem v nekaterih državah, ki so si izbrale pot socializma. Grozil je nadalje, da bo Sovjetska zveza ustvarila skupno z deželami, ki so se udeležile moskovske konference, enotno vojaško poveljstvo, ako bi prišlo do ratifikacije pariških sporazumov. Poudaril je nadalje, da so sovjetski znanstveniki dosegli na polju vodikovih bomb velike uspehe ter da je Sovjetska zveza prehitela na tem polju Združene države. Glede Formoze in ondotnih otokov je Molotov izjavil, da spadajo nesporno h Kitajski ter da je formozsko vprašanje notranje vprašanje Kitajske ljudske republike.

Še bolj oster je bil govor novega predsednika sovjetske vlade maršala Bulganina ob priliki imenovanja maršala Žukova za obrambnega ministra in Malenkova za ministra električne proizvodnje. Bulganin je poudaril solidarnost Sovjetske zveze z rdečo Kitajsko, kritiziral je »napadalno« politiko zapadnih velesil, posebno pa Združenih držav, ter slovesno izjavil, da so sovjetske armade pripravljene izpolniti slaherni ukaz, ki bi jim prišel od strani komunistične partije in sovjetske vlade. Zagotovil je pri tem kitajski ljudski republiko, da bo podprl njene zahteve do Formoze, tako da se Kitajci lahko povsem zanesejo na svojo prijateljico — Sovjetsko zvezo.

Ostre besede Molotova kakor tudi svoje lastne besede je poskušal maršal Bulganin nekaj dni pozneje v svojem razgovoru z ameriški poročevalci sicer omiliti, a zdi se, da se mu to ni posebno posrečilo. Ti poročevalci so se sicer izjavili, da imajo vtis, da zaradi spremembe v vladi ne bo prišlo do spremembe sovjetske politike, vendar se zdi, da je zavel v Kremlju nov veter, vse bolj mrzel in hladan, kot je pihal po Stalinovi smrti. To dokazuje tudi povratek Sovjetske zveze k težki industriji. Maršal Bulganin je sicer obljubil, da bo prva skrb njegove vlade zboljšanje poljedelstva, a obenem je tudi naznanil povratek k težki industriji, katero mislijo v novi petletki zvišati za 54 odstotkov in ki mora po Bulganinovi besedah ostati »temelj nepremagljive obrambne zmognosti Sovjetske zveze in njenih slavnih vojaških sil.«

A. P.

Francoska kriza

Po odstopu Mendes Franceove vlade je predsednik francoske republike René Coty poveril mandat za sestavo nove vlade neodvisnežu Antoineu Pinayu. Ta je že po nekaj dnevih vrnil mandat predsedniku republike, ko je iz razgovorov z voditelji raznih strank spoznal, da si ne bo mogel zagotoviti dovolj močne večine v narodni zbornici. Njegov neuspeh je treba pripisati stališču ljudskih republikancev (demokristjanov), ki so zavrnilo Pinayevovo ponudbo; pa tudi degolisti so stavili glede ratifikacije pariških sporazumov (v senatu) take pogoje, ki jih Pinay ni mogel sprejeti.

Predsednik republike je izročil nato mandat za sestavo vlade ljudskemu republikancu Petru Pflimlinu, ki je eden izmed redkih demokristjanov, ki so glasovali za ratifikacijo pariških sporazumov.

Pierre Pflimlin je mandat sprejel in vse je kazalo, da se mu bo posrečilo sestaviti novo vlado ter da se bo že v začetku tega tedna predstavil zbornici, da bi sprejel tako zvano investituro. Za to investituro zadostuje sedaj le navadna večina vseh glasujočih poslancev, medtem ko je bila potrebna prej večina vseh navzočih in nenavzočih poslancev. To spremembo glede investiture je dal izglasovati Mendes France, da bi olajšal stališče svojim naslednikom. Toda kljub temu se ni upal Pierre Pflimlin stopiti pred zbornico ter je vrnil svoj mandat predsedniku republike, ker ni dobil podpore pri delu radikalov. Predsednik republike je poveril nato mandat za sestavo vlade socialističnemu politiku Christianu Pinayu.

Tretja predpostna nedelja

Tisti čas je vzel Jezus dvanaajstere ter jim rekel: 'Glejte, v Jeruzalem gremo in spolnilo se bo vse, kar je pisano po prerokih o Sinu človekovega. Izdan bo namreč vernikom in ga bodo zasmehovali in bičali in vanj pljuvali; in ko ga bodo bičali, ga bodo umorili in tretji dan bo vstal. — In oni niso nič tega umeli. Ta beseda jim je bila skrita in niso vedeli, kaj je govoril. Ko se je pa bližal Jerihi, je neki slepec sedel kraj pota in ubogajme prosil. In ko je slišal množico, ki je šla mimo, je vpraševal, kaj bi to bilo. Povedali so mu, da gre mimo Jezus iz Nazareta. In zavpil je: Jezus, Sin Davidov, usmili se me! — Spreddaj gredeči so ga svarili, da naj utihne. On pa je še mnogo bolj kričal: Sin Davidov, usmili se me! — Jezus je torej obstal in velel, naj ga pripeljejo k njemu. Ko se je približal, ga je vprašal: Kaj hočeš, da naj ti storim? — On pa je rekel: Gospod, da spregledam. — In Jezus mu je rekel: Spreglej, tvoja vera te je ozdravila. — V hipu je spregledal, šel za njim in slavil Boga. In vse ljudstvo je dalo Bogu hvalo, ko je to videlo. (Lk 18, 31-43).

Bližajo se tisti dnevi, ko se svet neovirano prepušča veselju, uživanju, ki se rado obrne v razbrzdano in končuje v umazanostih.

Kot najbolj uspešno obrambo proti temu postavlja Cerkev, ki jo skrbi duhovno zdravje njenih otrok, misel na Kristusovo trpljenje.

V skrajno preprostih besedah napoveduje danes Kristus svoje trpljenje. Moral bo hudo trpeti. Ponizan bo in ranjen po vsem telesu, zadet bo v najplemenitejših čustvih. Umrl bo sramotne smrti na križu, sovražniki bodo pa slavili zmagovalce nad njim. Nato bo pa on zmagovit vstal od smrti. V teh ubogih stvarkih so razvrščeni dogodki najbolj znamenitega dela, ki ga pozna svetovna zgodovina, — dela božjega odrešenja. Zda pa preberi še enkrat v gornjem evangeliju to Kristusovo napoved in videl boš, da je tam isto razloženo še bolj preprosto. V današnjem izražanju bi rekli morda tako: »Sovražnik dela zadnje priprave in sili na odločen boj. Jaz ga sprejemem. Sovraštvo mu bo narekovalo najhujše krivice proti meni in ga gnalo do viška krvoločnosti. Ali na ta način dosežem jaz prav to, kar nameravam. Zmagam s tem, da u-

mrjem in se potem vzdignem v novo, povičano življenje...« Prizor nas spominja na vojskovodjo, ki ob mobilizaciji razlaga svojemu štabu bojni načrt z ono čudovito mirnostjo in gotovostjo, ki razodeva Gospodarja, odločenega, da stre peklenske moči in odreši človeštvo. Nič postavljanja, nič groženj, nobene propagande. Gospodova beseda našteva gole dogodke, ki so se potem vsi uresničili; vse ve On — in vse obvlada.

Kljub temu bo brezverstvo naprej govoričilo o verskem fanatizmu in njegovih ponesrečenih načrtih, vera mu bo reakcionaren misticizem, s katerim naša doba tehničnega napredka ne ve, kaj začeti, in — navsezadnje, kaj pa naš briga, kaj so pred 2000 leti Judje imeli med seboj? Vse v dokaz, da z Anom in Kajfom, Pilatom in Herodom njihov rod še ni izumrl.

Mi pa ne moremo pozabiti tega božjega žrtvovanja. Ne moremo pozabiti zato, ker se nekaj, — en del vsega tega, še vedno vrši pred našimi očmi.

Kristus, ki je nad časom in mu je prihodnost odkrita, je sprejel nase krivdo celotnega človeštva, od prvega do zadnjega človeškega bitja na zemlji, in le njemu je bilo znano, kako je velika. Mi vemo samo to, da ta krivda rase in se kopiči vpricho nas v nedogled in da imamo tudi mi sami svoj žalostni delež ob njej. Da Kristusovo grozotno breme postaja — tudi zaradi nas — vedno težje in težje. Ali naj nas to prav nič ne peče?

Dalje. S krstom je človek postal ud skrivnostnega Kristusovega telesa, v katerem je Kristus glava. To skrivnostno telo je pa v svojih udih tudi danes še vedno bičano in kronano s trnjem in pribito na križ. Ali niso verniki in cerkveni predstojniki v veliki meri preganjani, ovirani, premnogokrat naravnost kruto mučeni, v naši dobi še prav posebno? Vsa njih krivda je pa v tem, da so Kristusovo zvesti. Niso torej posamezne osebe, ki jih božji sovražniki hočejo zadeti, vsi ti udarci so namenjeni Kristusu. V svojih udih je preganjan torej On, ki jim je glava.

Mislimo v tem postu prav pogosto na cerkev v molku! Mislimo s sočutjem, saj je Kristus, ki tu v svojih udih trpi! Mislimo v molitvi na nje, ki so pozvani, da v trpljenju izpričajo svojo vdanost Kristusu!

papirja in ker je list kljub temu izhajal na drugem papirju, sta morala v ječo tajnik in ravnatelj lista. Tiskarno so zaprli in stroje stavili naprodaj.

Ob priliki svojega govora narodu 17. oktobra je Peron govoril o ilegalnih in krivičnih strokovnih organizacijah. Dne 10. novembra je Peron razložil, katere so te organizacije: »Ne vem, zakaj so organizacije katoliških zdravnikov, katoliških advokatov. Tudi mi smo katoliški in da smo lahko peronisti, ne govorimo, da smo katoliški peronisti. Smo samo peronisti in ne vprašujemo nikogar, ki hoče postati peronist, katerega Boga časti.« Ob tej priliki je Peron javno obhvalil 3 škofe in 21 duhovnikov kot sovražnike vlade.

PROTEST ŠKOFOV

Škofje so 19. novembra poslali pismo predsedniku Peronu in poudarili naslednje: Argentinski narod je katoliški. Duhovniki, redovniki in redovnice se trudijo, da narod ostane katoliški. Katoliške ustanove so izpred leta 1943, ko je nastopil Peron. Predsednik naj ne povzroča trpljenja narodu in svetemu očetu, ki Argentino posebno ljubi. Obtožbe proti škofom in duhovnikom naj jasneje pove.

PREGANJANJE

Odgovora ni bilo, sledila pa so nova dejstva. Aretirali so nekatere duhovnike in tudi voditelje Katoliške akcije. V Cordobi je policija zaprla stolnico, ko je praznoval tamkajšnji škof svoj jubilej. V Santa Fé so prepovedali zahvalno pesem in odpustili uradnike, ki so člani Katoliške akcije. V Buenos Airesu so prepovedali procesijo na vigilijo Brezmadežne in na praznik sam slovesno sveto mašo za zaključek marijanskega leta. Za božič ni bil po radu praznik Jezusovega rojstva niti omejen. Po cerkvah nadzorujejo pridige duhovnikov.

BOJ PROTI VERSKEMU POUKU NA ŠOLAH

V Cordobi so ukinili katoliško univerzo. Zasebnim šolam so odvzeli vsako državno podporo in končno so ukinili verski pouk v šolah in na njegovo mesto so uvedli teološko. Pri prosvetnem ministrstvu je vlada ukinita urad za verouk. V šolskih knjigah so spremenili tekst v verskem pogledu. Ukiniti so plačo prostovoljnemu učiteljem verouka.

BOJ KRŠČANSKI DRUŽINI

Istočasno se je začel boj proti družini. Hud udarec za katoličane pomeni uzakonitev prostitucije, ki so se proti njej borili. S presenetljivo naglico je bila odobrena civilna razporka. Po enem letu civilne ločitve lahko ločeni sklenejo nov civilni zakon.

Iz življenja Cerkve

KATOLIČANI V AFRIKI

Število katoličanov v Afriki stalno narašča. Sedaj računajo, da je med Afričani 17 milijonov katoličanov. Med njimi poleg tujih misijonarjev deluje tudi 9 škofov in 1100 duhovnikov domačinov. Pri apostolatu jim pomaga še 4000 redovnic in 650 redovnih bratov, ki so vsi iz Afrike. Lepo število domačih duhovnikov in redovnikov daje utemeljeno upanje na uspešno rast katoliške Cerkve v Afriki.

PRAVICA CERKVE, DA PRESOJA FILME

Lastnik filmskega podjetja Diamant-Film v Münchenu je tožil škofijsko kurijo za odškodnino, ker je negativno ocenila nek film omenjene tvrdke in je bil zato film slabo obiskan. Sodišče je tožbo zavrnilo z utemeljitvijo, da ima cerkevna oblast pravico izrekatii sodbo o moralni vrednosti zabav, ki se jih udeležujejo verniki, čeprav iz tega nastane gmotna škoda za pridelitelje.

ŽALOSTNE ŠTEVILKE

Hrvaški letopis iz leta 1954, ki je bil objavljen v Čikagu, navaja, da je bilo v letih od 1941 do 1954 na Hrvaškem ubitih 382 katoliških duhovnikov. Statistika je najpopolnejša, kar jih je bilo doslej sestavljenih. Skoro za vse duhovnike je naveden čas in kraj njihove smrti. Mnogo pobitih duhovnikov je pripadalo raznim redovnim kongregacijam, zlasti frančiškanom.

SLOVENSKE ŽUPNIJE V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

V Združenih državah imajo Slovenci 34 lastnih župnij in 8 mešanih. Vse te župnije vodijo slovenski duhovniki.

Papeški nuncij in kardinal Copello sta imela razgovore z zunanjim ministrom, a brez uspeha. Zunanji minister je bil pred kratkim tudi v Rimu, a v Vatikan ni šel. Ko so ga časniki v Parizu vprašali za vzrok te netaktosti, je dejal, da je bil gost italijanske vlade in da ni razloga povečevati stvari. Zadnji odloki argentinske vlade so bili po njegovem potrebni, da se uredijo odnosi med Cerkvijo in državo.

Iz tega poročila je jasno razvidno, da Cerkev v Argentini ni več svobodna. Cerkev moli in čaka, da očistena po trpljenju spet dobi pravice, ki ji gredo.

Vse kaže, da je bil Peron le toliko katoličan, kolikor mu je to služilo, da se je utrdil na oblasti. Hotel bi, naj bo Cerkev orodje njegove politike. V tem sijajno posnema diktatorje vseh časov, ki so hoteli, naj bo Cerkev njihova dekla. Vredno se postavlja ob strani Titu, pokojnemu Stalinu in drugim.

Thorez-ova vila

Poglavar francoskih komunistov Maurice Thorez še vedno ni popolnoma zdrav. Tovariši ne skoparijo s sredstvi, da bi ga spravili zopet na zdrave noge. Te dni so mu kupili vilo na letoviški obali v Cannes. Vila ima sedem soban, tri kopalnice in vse luksuriozne pritlikline. Vilo obdaja mogočen park z eksotičnim drevjem in cvetjem in njen sosed je Aga Khan z drugimi svetovnimi milijardarji. Francoske komuniste je stala vila nekaj nad 40 milijonov lir.

Gina Lollobrigida in njen mož

Danes je ena najbolj znanih kinomatografskih umetnic na svetu Gina Lollobrigida. Ni pa vsem morda znano, da je njen mož Slovenec dr. Milko Škofič. Ta je, bežeč pred Nemci, študiral v Italiji medicino in se poročil s to kinomatografsko umetnico dne 15. 1. 1948. Njun zakon je srečen.

Draga slika

Lansko leto se je ameriška milijonarka Anna Woodward dala portretirati slikarju Salvatoriju Dalí-ju. Ko je bila slika dovršena, se je milijonarka zgrozila nad »spakom« te slike, ki jo vrnila umetniku in zaničala katerokoli plačilo. Slikar je zeno tožil za 7000 dolarjev odškodnine in pravdo dobil ter tako ohranil sliko in vtaknil v žep nad 4 milijone lir.

Kralj z dvema ženama

V Evropo je prišel iskat zdravja kralj iz Nepala. Država Nepal predstavlja važno postojanko med Indijo in Kino. Več državnikov je iskalo stikov s tem kraljem, pa nobeden ga ni mogel povabiti na obisk v svojo prestolnico, ker ga spremljata dve ženi, katerih prisotnost pri obiskih in pojedinah ni predvidena v evropskih dvornih ceremonijah.

Razpis leposlovnih nagrad Slovenske kulturne akcije

Mecen, ki želi ostati neimenovan, je Slovenski kulturni akciji omogočil, da razpisuje za leto 1955

»BOŽIČNE LEPOSLOVNE NAGRADE« v skupnem znesku 10.000 argentinskih pesov z namenom, da se poživijo slovensko knjižno ustvarjalno delo.

1. Nagrade so tri in sicer v zneskih: 5.000; 3.000 in 2.000 arg. pesov.

2. Prispevki morajo biti izvorna dela, ki še niso bila objavljena ali delno izvajana (roman, drama, zbirka novel ali pesmi).

3. Sodelovati more vsak kjerkoli živčič slovenski književnik.

4. Rokopisi je treba poslati do 31. oktobra 1955 in sicer v dveh na stroj pisanih izvodih na naslov: »Slovenska kulturna akcija - leposlovnne nagrade - Granaderos 61, Buenos Aires, Argentina.

5. Rokopisi morajo biti opremljeni s sifro. Pravo ime ali psevdonom, katerega nosilec pa mora biti znan vsaj enemu članu razsodišča, je treba poslati v rokopisu priloženi zapečateni kuverti, ki nosi isto oznako kot rokopis. Kuverte se odpro na dan razglasitve, t. j. 22. decembra 1955. Objavljena bodo samo imena nagrajenih avtorjev, ostali rokopisi ostanejo na uporabo pisecem. Slovenska kulturna akcija pa lahko z avtorjevimi dovoljenjem objavi tudi nenagrajeno delo.

6. Pod psevdonom poslano in nagrajeno delo se more tudi pod psevdonom izdati, če avtor to želi.

7. Nagrade so izplačljive v Buenos Airesu.

8. Sodelujoči pristanejo na to, da bodo nagrajena dela izdana v knjižnem programu Slovenske kulturne akcije za leto 1956 ali kasneje. Nagrajena dramska dela bodo po možnosti tudi uprizorjena. Za oboje bo avtor dobil še redni honorar založbe.

9. Materialistično usmerjena dela ne pridejo v poštev pri razpisu leposlovnih nagrad.

10. Žirijo tvorijo gg. Vinko Brumen, Tine Debeljak, Lojze Gerzinič, Ruda Jurčec, Milan Komar in Zorko Simčič.

11. Glasovanje razsodišča je tajno. Če član razsodišča sam sodeluje pri natečaju, izgubi pravico glasovanja.

12. Razsodišče ima pravico razglasiti kakšno nagrado za nedoseženo, če misli, da predložena dela ne ustrezajo potrebnemu merilu kakovosti. Prav tako si pridržuje pravico združiti dve ali več nagrad in jih razdeliti.

Spored Radia Trst II.

Poročila so vsak delavnik ob 7.30; 8.20; 12.45; 18.30; 19.45; 23.15.

Ob nedeljah pa: 8.20; 12.45; 19.45; 23.15. Športna poročila so vsak dan ob 20. — Radio Trst II oddaja na valu 306,1 m ali 980 ke/sek.

Usodna pot diktatorjev

Poročali smo že o mučnem položaju, ki ga je ustvarila argentinska vlada s svojimi odloki v cerkvenem življenju. Nekatera dejstva bodo pokazala resnično stanje v Argentini.

PERON SPRVA »VZOREN« KATOLIČAN

Pred desetimi leti je sedanjí predsednik Peron izjavil, da vidijo katoličani v njem uresničenje svojih teženj, posebno na področju šolstva. Res je bil leta 1947 uveden obvezen verski pouk.

Dve leti nato je Peron videl v katolištvu edino obrambo proti komunizmu. Leta 1953 je na prvem kongresu za verski pouk izjavil, da je katoličan služabnik Kristusovega nauka. V začetku svojega vladanja je javno prejel sveto obhajilo.

Leta 1953 je bil ponovno izvoljen za predsednika države, ker so katoličani podprli njegovo kandidaturo.

Zadnje jesen pa so nekatera dejstva začela kazati na spremembo. Novembra je uradni komentator argentinskega poslanstva v Rimu zaničal nasprotje med Cerkvijo in državo. Trdil je, da so nekateri duhovniki nehote zašli pod vpliv gotovih politikov, a to je tako mamega pomena, da ni možno govoriti o spremembi odnosov med Cerkvijo in državo.

Resnica je bila drugačna. Dejstva so tale:

CERKEV JE PERONU NAPOTI

Praznik dijaštva v Cordobi 21. septembra je privabil na tisoče katoliških dijakov, dočim je bilo peronističnih le nekaj stotin. To so nekateri napočeno razlagali. Teden kasneje je Peron na delavskem kongresu namigaval, da je treba odstraniti prah iz oči in ta prah je bilo svikanje Cerkve v sindikate. Uradni tisk je dajal tem besedam velik pomen. Katoliški list »El Pueblo«, ki je pisal proti, ni dobil več

PO SVETU NAOBKROG

Poroka savojske princezinje Marije Pije

V soboto 12. februarja se je v mali vasi blizu Lizbone poročila savojska princezinja Marija Pija s princem Aleksandrom iz Jugoslavije. Kljub temu, da nobena izmed obeh kraljevskih dinastij ne vlada več, se je poroka izvršila z vsem sijajem. Računajo, da je bilo okrog 2500 povabljenih, med njimi 780 visokih osebnosti »plava krvi«.

Ker je ženin pravoslavne vere, se je obred poroke izvršil pred katoliškim duhovnikom brez sv. maše, kot predpisujejo cerkveni predpisi v takih primerih. Iz Italije se je poroke udeležilo nad tisoč povabljenih, med njimi tudi 40 italijanskih deklet v nošah raznih provinc.

Inozemski študentje bodo obiskali Jugoslavijo

Pred nekaj dnevi je prispela v Beograd večja skupina turških študentov. Proti koncu marca je napovedan prihod 50 študentov z univerze v Padovi, ki bodo obiskali Reko, Zader in Split ter zagrebško in ljubljansko univerzo. V začetku aprila pa bo prispela iz Francije večja skupina pariških študentov.

Koliko izobražencev je v Sloveniji

V letu 1953 je bilo v Sloveniji okrog 9.000 oseb z visokošolsko izobrazbo, zato je med republikami v Jugoslaviji Slovenija v tem oziru na prvem mestu. Ima približno 62 izobražencev na 10.000 oseb. Sledi Hrvaška s 59 in Srbija s 52 osebami. Makedonija pa ima komaj 15 izobražencev na vsakih 10.000 prebivalcev.

Redovnica predsednica državnega udruženja

Sestra Marija Giannina, sekijska ravnateljica sociološkega študija na Cardinal Stricht College v Milwaukee je bila izvoljena za predsednico Ameriške družbe za sociologijo na zadnjem kongresu v Chicagu.

Kdo bi si mislil?

Krščanske žene iz Francije so lansko leto zbirale darove za nov zvon v luški baziliki, kot spomin na sveto Marijino leto. Med številnimi darovi za ta zvon je došel odбору tudi bronast kip Emila Combesa, ki je bil početkom tega stoletja večkrat ministrski predsednik Francije in kot tak naravnost surov borec zoper vero, Boga in Cerkev v Franciji. Kip je za Marijin zvon darovala njegova nečakinja.

Rimsko prebivalstvo

Dne 31. oktobra lanskega leta je štel Rim 1.790.638 prebivalcev. V tisočletnem obstoju Rima je to največja številka. V svojem največjem razmahu v poganski dobi je štel Rim v 2. stoletju po Kr. največ 1.300.000 ljudi. Najnižje je padlo število prebivalstva v 14. stoletju, ko je štel Rim 17.000 ljudi. Točno pred 100 leti pa je imel Rim 170.824 ljudi.

Trgovine v Italiji

Trgovsko štetje iz l. 1951, ki je šele letos objavljeno našteva v celi Italiji 650.426 trgovin na drobno. Italijanska posebnost pa je, da je od teh bilo kar 156.665, potujočih trgovcev brez stalnega sedeža.

Obvezno bolniško zavarovanje neposrednih obdelovalcev zemlje in živinorejcev

II.

Zadnjič smo pojasnili, kdo je dolžan se zavarovati po »Bonomijem zakonu«, namreč vsi oni direktni obdelovalci zemlje, ki sami s pomočjo družine prispevajo nadpovršno delovno silo, ki je potrebna za obdelovanje njih posestva. Potem smo povedali, kako je z vpisi v občinske imenike direktnih obdelovalcev, ter končno smo pojasnili, kako bo z bolniško oskrbo in z vzajemnimi blagajnami po občinah.

Vzajemne blagajne po občinah bodo po določilih zakona postavljene pod direktno samoupravo zavarovalcev. Vzajemna občinska blagajna bo nekako občutna zenica, ki bo morala takoj reagirati, čim se bodo zavarovane in njegova družina zatekli k njej za pomoč. Vred tega je zelo važno, kakšni ljudje bodo občinske vzajemne blagajne vodili in upravljali.

Blagajne po občinah vodijo izvoljeni zastopniki zavarovalcev. Člen 18 našega zakona določa, da vsi zavarovalci, vpisani v občinske imenike, izvolijo za dobo treh let na občinskem zborovanju vodstveni svet občinske vzajemne blagajne. Svet sestoji iz 15 članov. Volitve se morajo prvič vršiti v teku treh mesecev po stopitvi v veljavo Bonomijeva zakona. Ker je ta zakon stopil v veljavo dne 14. decembra 1954, se morajo povsod izvršiti volitve v svete vzajemnih občinskih blagajn do 14. marca. Volitve so tajne in neposredne.

VOLITVE

V SVETE VZAJEMNIH BLAGAJN

Voliti se po listah. Določeno je, da morajo biti predložene volilne liste v roke občinskega tajnika vsaj do 12. ure petega dne pred volitvami. Občinski tajnik mora izdati predlagatelju tozadevno potrdilo. Tajnik je nadalje dolžan sklicati najmanj dva dni pred volitvami po enega zastopnika vsake liste zato, da se določijo volilni sedeži.

Po končanih volitvah se predsedniki volilnih sedežev zberejo v volilnem uradu, kjer sestavijo zapisnik o poteku volitev in proglasijo izvoljene kandidate. Pri enakem številu glasov bo izvoljen tisti, ki je starejši po letih. Tisti, ki je bil izvoljen z največjim številom glasov, mora poskrbeti, da se v teku osem dni po volitvah sklicujejo izvoljeni svetovalci zato, da se določijo funkcije vodstvenega sveta; ti tvorijo izvršni svet in so:

predsednik, podpredsednik ter trije člani. Ta odbor bo vodil krajevno farmacevtsko in zdravniško poslovanje, bo sestavljal proračune in obračune, bo določeval v upravnih zadevah, ki se tičejo vzajemne blagajne tudi v odnosih do vpisanih članov; razsojal bo v prvi stopnji o pritožbah članov, na kratko, sklepal bo o vseh stvareh, ki mu jih predloži predsednik.

Izvršni odbor bo pod kontrolo nadzorstvenega odbora, ki sestoji iz treh rednih članov in dveh namestnikov. Enega nadzornika imenuje pokrajinski izvršni odbor, dva člana in oba namestnika pa izvoli vodstveni svet.

V goriški pokrajini se bodo vršile volitve v svete vzajemnih občinskih blagajn, kakor smo jih zgoraj opisali, po naslednjem redu:

V nedeljo 13. marca v občinah: Gorica, Steverjan, Sovodnje, Dolenje, Krmin, Doberdob in Gradiška. Dne 14. marca bodo v Trzicu, Staranzanu, Turjaku, Ronkah in v San Canzianu. Dne 3. marca bodo v Kaprivi in v Fari. 12. marca v Villesse, Romansu, Foglianu, San Pier d'Isanzo, Gradežu.

Dolžnost volilcev je sedaj, da pomislijo, koga bodo volili v te občinske svete. Na volilne liste morajo priti vsekakor zanesljivo, delavni in za splošno korist požrtvovalni možje. Saj bo od njih dela v nemajhni meri odvisno, ali bodo vzajemne blagajne mogle vršiti svoje človekoljubno nalogo, ali ne.

(Konec prihodnjic)

SDZ zahteva izvršni zakon k 6. členu ustave

Vodstvo Slovenske demokratske zveze v Italiji je na seji 12. februarja 1955 razpravljalo o vprašanju narodnostne zaščite Slovencev v Italiji. Ugotovilo je, da takšno zaščito predpisuje ustava italijanske republike v 6. členu in v X. točki prehodnih in končnih določil. Ta točka le začasno odloga samoizvedbo posebne deželne avtonomije, katero določa 16. člen ustave, ne pa tudi zaščite jezikovnih manjšin.

Glede na razmere na Goriškem, ki so za slovensko jezikovno skupino neugodne in ki zgovorno pričajo, da bi se morebitne določbe o narodnostni zaščiti, katere bi vsebovali bodoči posebni deželni statut, utegnile izvajati neobjektivno in z zapostavljanjem, je vodstvo Slovenske demokratske zveze sklenilo, da bo s petico na parlament zahteva-

lo, da se začne obravnavati in da se sprejme zakon za narodnostno zaščito Slovencev kot izvršni zakon k 6. členu ustave. Statut posebne deželne avtonomije pa naj temelji na tem zaščitnem zakonu, kar se tiče spoštovanja jezikovnih pravic slovenskega življa.

Vodstvo SDZ v Italiji

GOSPODARSTVO

Rad bi čital v Vašem cenjenem listu odgovore na sledeča vprašanja:

- Do katere starosti družinski članovi pritičejo družinske doklade?
- Ali imajo to pravico vse družine?
- Koliko znašajo družinske doklade?
- Kdo jih izplačuje?

F. BARCATA: V deželi Skipetarjev POVEST - 7

Maša se je končala. Ta pestra množica, ki je ves čas ostala mirna, ki ni dala glasu od sebe, se je začela gibati, premikati, zbirati v večje ali manjše skupine, govoriti, klicati, zato se je zdelo Palu bolj pametno, da izginje iz svojega skriališča, predno ga bodo vsi opazili.

Polagoma so se začeli ljudje razhajati, pa ne domov. Domov so šli samo prebivalci Kryezeza za kosilo. Vsak je vzel s seboj domov po tri ali štiri druge osebe, da jim da kosilo, kakor določa albanska gostoljubnost.

Po kosilu so se začeli spet zbirati k drugi točki praznika — ljudski zabavi. Na južnem delu Rubiga, med vsaj in potokom, ki se zliva v reko Fandi, je precej velik prostor, na katerem se vršijo ljudske zabave.

Druga točka prazničnega sporeda je bilo streljanje v cilj. Na mali višini onstran reke so postavili trideset malih, okroglih, belih kamnov, oddaljeni eno stopinjo drug

od drugega. Najbližji je dve sto korakov proč od ljudi, najbolj oddaljeni štiri sto. Oče Anastazij je določil za vsak kamen po eno nagrado. Vsaka družina, kakor tudi vsak posameznik hoče imeti čast, da bi zadel najoddaljenejši kamen in boče pokazati na ta način svojo spretnost v streljanju. Potrebno pa je bilo zadeti vse kamne; ako ostane tudi samo eden nezadet, je to sramota za ves rod, o kateri se dolgo potem govorijo.

Prvi, ki je zadel v cilj, je bil oče Mavricij. Njegova krogla je zadela najbolj oddaljeni kamen ter ga zdrobila na drobne kose. Vsi navzoči so mu klicali: Srečna puška, srečna roka! Sledili so drugi, ki so skoraj vsi pokazali, da so najboljši strelci, vendar se ni vsem posrečilo. Med najboljšimi, če ne najboljši, je bil Mark Dodž. Tudi njegov oče, stari Doda je znal še dobro rabiti svojo staro dolgo puško na kresilo, katero je počasi in nekam slovesno pripravljaval, medtem ko je imel njegov sin Mark lepo novo in moderno.

Sele ko je bil zadet zadnji kamen in oddana zadnja nagrada, je streljanje prenehalo.

Oče Anastazij je na najvišjem z do- ločenega prostora z daljnogledom opazo-

ODGOVOR:

1. Družinske doklade tičejo vašim sinovom in hčeram do dopolnjenega 14. leta, če so po tem letu brezposelni jim pritiče doklada do 18. leta. Po 18. letu so deležni te doklade samo otroci, kateri so pravno priznani za dela nezmožne.

2. Pravico do te doklade ima vsaka družina, katere poglavar ima dolžnost vzdrževanja, je zaposlen in v redu zavarovan.

3. Družinske doklade se razlikujejo po

kategoriji, h kateri spada delavec (industrija, trgovina, obrt) in h kateri spadajo družinski člani, katere vzdržuje (sinovi, nečaki, starši).

4. Družinske doklade izplačuje delodajalec, kadar mu je potrdil urad za javno skrbstvo. Od 1. avgusta 1954. znašajo za vsakega sina (v industriji in trgovini) dneвно 160 lir, tedensko 960 lir, štirinajstdnevno 2080 lir, mesečno 4160 lir. Za ženo v isti vrsti 108; 648; 1296; 2808. Za starše, dede in nečake: 55; 330; 660; 1430 lir.

CERKVENI GLASBENIK

Prof. Emil Komel 80-letnik

V ponedeljek, dne 14. februarja je prof. in skladatelj Emil Komel ves čil in zdrav praznoval svojo osemdesetletnico. Ko sem šel s svojimi prijatelji k njemu na dom, da bi mu izrazili svoje čestitke k izrednemu dnevu, smo ga našli pri mizici v študijski sobici kakor navadno. Ves nasmejan nas je sprejel ter se prijazno zahvalil za naša iskrena voščila in darilo. Zavihal si je svoje znamenite brke, nas povabil k mizici, da smo skupaj veselo izpili kozareček dobrega na zdravje. Bil je židane volje, kot vedno. Če ga znate prijeti za pravo struno, boste spoznali v njem moža zdravega humorja in vam bo povedal marsikaj, kar ne slišite vsaki dan. Z veseljem nas je poslušal, ko smo mu omenili, da nešteti duhovniki, ki smo ga imeli v svoji sredi v naših študentskih letih v Malem semenišču in pozneje v teologiji, ga smatrajo za svojega vodnika, ki nas je popeljal v glasbeni svet. Povedal nam je še marsikaj vselega in značilnega iz svojega življenja kot to, da je vedno ljubil red in pripravo hrano. »To je bil način življenja, ki sem se ga vedno držal,« je dejal. Ob koncu, ko smo videli, da prihajajo še drugi prijatelji, smo se poslovili in ponovno želeli našemu dragemu jubilarju še mnogo zdravih let.

Prvikrat sem srečal g. prof. E. Komela v tretji gimnaziji, ko se je prikazal v razred v Malem semenišču kot profesor petja. Še danes smo hvaležni pok. prevzvišenemu nadškofu Fr. B. Sedežu, ki je uvideval potrebo, da mora vsak duhovnik znati peti, da nam je dal možnost, da smo se vadili v glasbeni teoriji in v petju. Toda takrat nismo tako globoko razumevali važnost tega učenja in še sedaj me je sram, ko se spominam, da smo prav pri prvi uri teorije tako razvezili g. prof. Komela s svojim neupoštljivim obnašanjem — bili smo polni vroče, neukročene mladosti — da nam je ves razburjen zabrusil v obraz »ver... Kerle. Moram to poudariti, ker pozneje v vsem svojem življenju ga nisem nikdar več videl jeznega ali odurnega. Smo morali biti res neukročeni pobašini, da smo mu že pri prvem srečanju »zagodlič« tako muziko. Pozneje smo ga vzljubili in smo ga naprosili, da bi nas poučeval tudi igranja na klavir. Spominjam se, kako je bil vesel, če je zaslutil v nas resnično ljubezen do študija in napredka v igranju na klavir. Tedaj ti je tudi prof. Komel pokazal še več ljubezni in skrbnega zanimanja, da si zmožel se uspešneje napredovati v glasbenem študiju. Navadno te je le resno poslušal in popravljal notne pomanjkljivosti v igranju. Kadar je pa zaslutil tvojo pridno gorečnost, tedaj se je raznežil ter te je s svojo vznemirno izbrano občutljivostjo zajel, da si moral slediti vse prevzet nje-govemu dirigiranju. Nepozabljivo so bili taki trenutki!

val, da je vse šlo po starih pravilih v najlepšem redu.

Bil je pa tudi nekdo drug, ki je z veliko pazljivostjo opazoval potek streljanja ter preciznost pušk in spretnost strelcev.

Na visoki smreki, skrit med vejami, je čepel nekdo, ki je z jezo v srcu in iskrami v očeh gledal ves prizor. Z levico si je držal veje, da je bolje videl, v desnici je stiskal ročaj svetlega bodala, privezanega na svilenem traku, ki ga je imel okoli vratu. Ta človek je bil Pal Gjoka.

Kaj je iskal tam? Kakšen namen je imelo njegovo orožje?

Kaj je iskal, je njegova stvar — z orožjem je pa stvar taka: Zgoraj, na cerkvenem dvorišču je videl starega znanca očevoga, ki je imel pri sebi precej orožja, med katerim je opazil lepo bodalo, gotovo nekeje ukradeno ali uropano. Pal je našel, kar je zastoj iskal toliko časa, in mislil, da sploh ne bo mogel dobiti. Po maši se je skrtil na samem v grmovju in čakal. K sreči je stari znanec prihajal sam. Ko se je približal, je skočil Pal iz skriališča, rekoč: »Zef Kola, ali me poznate?«

Starec je takoj dvignil roko z revolverjem, pa tudi zopet naglo spustil, ko je

Po njegovi pobudi smo vzljubili petje in igranje. Ustanovili smo svoj študentski zbor in radi lepo prepevali v cerkvi ter tudi narodne pesmi ob prostem času.

Ko smo vstopili kot abiturienti v teologijo, smo takoj sklenili, da mora priti tudi g. prof. Komel z nami. In prišel je ves vesel. Nadaljevali smo z učenjem klavirja, harmonija in harmonije. Vsi smo bili

KULTURA

Koledar Svobodne Slovevijske 1955

Koledar Svobodne Slovenije vzamem vsako leto rad v roke. Okoli njega je uredništvo zbralo lep krog solidnih sodelavcev, ki se spoznajo na pojave v sodobni družbi in se potrudijo, da jih pokažejo bralec poljudno in splošno zastopno. Le poglejte v letošnjem koledarju Ahčinovo razpravo o »Nauku o razvoju v luči znanosti in vere«. Krščanska vera uči, da je človeka ustvaril Bog. V komunističnih državah pa razlagajo v šoli mladini, da se je človek razvil iz opice. Nauk o razvoju človeškega rodu iz opice je učil angleški prirodoslovec Darwin; po njem se imenuje darvinizem. Kdo ima prav? Dr. Ahčin, ki je bogoslovni profesor in te stvari pozna, ker jih je dolgo študiral, navaja razne učenjake zadnjega stoletja. Njihova mnenja gredo zelo narazen. Eni pravijo, da človek nima več gobca kot opice, iz katerih da se je razvil; drugi pa trdijo narobe, da človek gobca še nima, ker da se je opica razvila iz človeka. So pa zopet učenjaki, ki zagovarjajo mnenje, da se človek ni razvil iz nobene živali, da ni nobene vmesne stopnje med opico in človekom, kajti že v ledeni dobi da je živel človek (homo sapiens) današnje oblike in postave ističasno kot bitja, o katerih pravijo, da so vmesne oblike med opico in človekom. Ahčin dobro pravi, da more krščanski človek mirno sprejeti vse, kar prava znanost odkrije in dokaže. Nauk o razvoju pa danes znanstveno še ni dokazan. Pa tudi če bi bil, bi to veri nič ne nasprotovalo, kajti razvoj bi veljal le za telo; dušo pa ustvari neposredno Bog.

Osrednja misel letošnjega koledarja je spomin na tragedijo slovenske narodne vojske v maju 1945, ko se je umaknila pred silno premočjo čez Karavanke na Koroško in stopila pod varstvo angleških čet. Te pa so v nekaj dneh vrline nad 12.000 vojakov in civilistov v Jugoslavijo, kjer so v nekaj dneh skoraj vse pobili. Tej žalogrji je posvečenih več prispevkov, katere so napisali dr. Miha Krek, škof dr. Rožman, Janez Goričan, Janez Martine, Jeremija Kalin, Ivan Korošec in drugi. Poleg

spoznal v fantu sina nekdanjega svojega prijatelja, kateremu je bil tako podoben.

»Ali si ti sin Gjok?«

»Seveda sem! Poslušaj Zef, moraš mi napraviti neko uslugo. Potrebujem dobro bodalo, ti mi moraš prodati svoje!«

Po kratkem barantanju je Zef privolil v kupčijo. Fant je ravnal po navadi svoje-ga očeta, kateri ni bil vajen, da bi mu kdo odbil željo, saj je vsaka njegova želja veljala kot ukaz. Tako je Zef vzel deset napoleonov (Napoleon = zlat denar, 20 frankov v zlatu), kar je zahteval za svoje orožje, ter naglo odšel.

Pal je z nožem naglo izginil v gozd. Doma je potegnito bodalo iz toka, ga ogledoval od vseh strani, potehtaval v roki. Bil je zadovoljen s kupčijo. Večkrat je bodalo spustil na tla, da bi po zvoku spoznal trdine jekla, vrgel ga je v zrak, ga lovil ter se z njim poigraval, kar je kazalo, da ni bil novinec v rabi tega orožja.

Prvi učitelj v tej stroki mu je bil oče. Pa tudi pozneje v Carigradu se je ob prostem času uril in spopolnjeval v tej očetu-vi spretnosti. V vseh kroških in družbah so ga poznali kot veččaka, ki se ga je treba bati.

srečni, ko smo mu pokazali svojo prvo skladnico. Tudi on je bil vesel z nami in ponosen, da njegov trud ni bil zastonj.

Z velikim zanimanjem smo zasledovali njegovo glasbeno ustvarjalnost na cerkvenem polju. Našli smo njegove kompozicije v zbirkah: »Božji Spevje«, »Gospodov dan«, »Zdrava Marija«. Bili so to pesmi za mešane zборе. Pa tudi za moške zборе najdeš njegove skladbe v zbirkah »Adventure in božične« ter »Postne in velikonočne«. Še mnogo drugih skladb je zložil zdaj za enega ali drugega lemenatarja in res potrebno bi bilo, da bi nekdo vse te »leteče« skladbe zbral skupaj v dostojno zbirko. Upam, da bo prišel čas tudi za to.

Končali smo teologijo ter šli v svoje novo duhovniško življenje in nesli s seboj kot doto vse glasbeno znanje, kar ga nam je nudil g. prof. Komel. V dušnem pastirstvu smo dokončno doumeli, kako nam je bilo vsestransko koristno, da smo poznali glasbeno umetnost. In če zmoredemo kot duhovniki s tem doseči kaj dobrega v večjo božjo čast in v večji blagor naroda, smo in homo vedno hvaležni našemu jubilarju prof. Emilu Komelu. Bog naj ga živi čilega, vedrega in zdravega še mnogo let!

M. FILEJ

tega, da je to silna žaloigra za Slovence, je to tudi tragedija vsega zapada, ki ni do časa spoznal poslanstva protikomunističnih borec ter je svoje najboljšie in naj-zanesljivejše zavezničke izročil skupnemu sovražniku — komunizmu. Ko je Napoleon na višku svoje moči dal zajeti na nevtralnih tleh vojvodo d'Enghien in ga prepe-ljati v Pariz; kjer so ga še isto noč brez dokazov obsodili na smrt in ustrelili, je minister Talleyrand ob vzliku nekega razburjenega plemiča: »Kakšen zločin!« rekel: »Ne, to ni samo zločin! To je nekaj več, nekaj slabšega! To je napaka!« Tako »napaka« so tedaj napravili Angličji.

Goričani in Tržačani srečamo v koledarju več starih znancev in naših ljudi. Dr. Tine Debeljak je napisal spomine na goriškega pisatelja Nartea Velikonja z Otlice, katerega so v juniju 1945 obsodili na smrt in ustrelili neznanu kje. Debeljak je orisal sijajen lik Velikonjev: bil je do mučeništva trden katoličan, pobornik krščanske dobrotelnosti, odličan slovenski pisatelj. Navedimo dva odlomka njegovih izjav: »Jaz sem se postavil v službo za dobre, vredne in potrebne ljudi. Naj pove, kaj hoče, in naj pazi On, da ne bo nič zoper Njega. Če me je pahnilo nekam, ne da bi prosil, potem sem spoznal v tem božji namig... Zahvaljen bodi Bog za to veliko milost, da mi je dal spoznanje... Naj ne zgorim na grmadi kot Njegov nasprotnik; nimam pa nič proti temu, če zgorim na grmadi v Njegovi službi.« Drugje pa pravi: »Slovesno izjavljam: take svobodne ne maram. Z zločinom nimam nič skupnega in te svobodne ne maram, kajti zločina ne maram. Jaz še enkrat in nedvoumno povem: Svobode, kjer bi mi zločinci krojili pojme o raznih moralnih in etičnih načelih, ne maram! Zame bi bilo najhujše, če bi moral na svoje oči gledati, da so na oblasti tisti, ki so priklicali na naš narod takšno nesrečo, da je ne bodo mogla popraviti tri pokolenja.« Krepe in vedno veljavne besede!

Prav stari Goričani se bodo še spominjali časnika Franca Kremzarja; bil je sicer doma s Kranjskega, a je pred prvo sve-

Po končani strelski zabavi so se začeli ljudje zbirati v posameznih gruclah za druge igre.

Moški so začeli z »Raqi, raqi kypé zbrítec« (naglo, naglo skoči, padi. Moški se postavijo v dve vrsti, ena nasproti drugi. Ena stopi drugi na rame, nato se začnejo ti »jezdceci« boriti. Kdor je vrgel svojega nasprotnika na tla, je zmagal).

Druga skupina je tekmovala v moči: kdo vrže za to pripravljen težak kamen najdlje.

Zenske so stale ob strani, gledale igre, prepevale ali spodbujale moške k tekmi.

Ko se je končalo vse to razveseljevanje, se je začel ples. Plesale so ženske same zase, ali tudi skupaj z moškimi. Po štiri skupaj so se držale za roke ter plesale »koloc«. Enako skupina moških. En korak naprej, eden nazaj, eden na levo, drugi na desno, vedno v enaki razdalji med obema skupinama. Obenem so peli sproti zmišljene verze za smešenje ali oponašanje drug drugega.

Komaj za tem se je začel prvi ples. Udeležili so se ga vsi. Zbrali so se v en sam velik krog. Moški so sedli na tla, ženske so stale z njimi. Vodja igre, kak star veseljak je vodil ženske na ples. Po dolgih

točno vojno urejeval v Gorici razne katoliške liste. Umrl je v Buenos Airesu 26. junija 1954. Koledar objavlja njegov življenjski in iz njegove zapuščine obširno razmišljanje o »Jugoslaviji v preteklosti in prihodnosti«. Med zadnje vojno se je v Gorici mudil dr. Milan Komar, ki je za ta koledar napisal članek »Z nezanimanjem potuje smrt incognito«, poln globokih misli o tem, kako se današnji ljudje nič ne zanimajo za javno delo in kakšne škodljive posledice rastejo iz tega. Samoljubje, specializacija, shizofrenija (bolezen razkosanega duha), verska brezbrzičnost, želja postaviti se »nad okolje«, »nad dogodek« ali po naše: »biti nad strankami« itd., to so bolezni današnjega človeka. Koledar prinaša slavospev umrlemu msgr. Ivanu Trinku. Veliko lepih misli je v »Pismu katerikoli ženi«, katere je objavila Anica Kraljeva. Goriški pesnik Slavko Srebrnič ima dve refleksivni pesmi. Poleg tega prihajajo koledar še poročilo o slovenskih šolah na Tržaškem in še več drugega gradiva iz primorskega življenja in kulture.

S tem pa bogata vsebina koledarja nikakor še ni izčrpana. Prof. Pavlovčič piše o postanku slovenske narodne zastave. Dr. Al. Kuhar objavlja svoje predavanje »Molčeca Cerkev v Jugoslaviji«, katero je imel v katoliškem klubu vseučiliške mladine v New Yorku. Zanimivo je poročilo o »Prebivalstvu Slovenije v številkah« in Maroltova razprava »O slovenski narodni nošici«. Več prispevkov je iz argentinskega življenja. V koledarju najdeš več življenjepisov. Tudi pripovednega slovstva in pesmi ne manjka. Zelo sočna je Mauserjeva črtica »Potokarjev Tonček«.

Koledar Svob. Slovenije že sedem let vestno spremlja življenje Slovencev v svobodnem svetu. Postal je verno ogledalo današnjega časa in zvest letopis naporov za vse tisto, kar je na svetu lepega, dobrega in pravega, brez česar bi življenje bilo ena sama nepregledna in negibljiva gluha loza.

n. n.

Revija „Vera in dom“

Novi letnik revije »Vera in dom« se nam je predstavil v novi opremi in tudi vsebinsko izboljšan. List je opremil slikar Tone Mihelič, ki živi v Trstu in tudi sicer je revija posvetila njegovemu delu precej pozornosti: prof. Jože Peterlin je napisal o njem članek, številka pa ima kar štiri reprodukcije njegovih slik.

V leposlovnem delu je dobro pisana proza »Križ« Janka Polanca in pa »Na pragu tržaške pisateljice Vijolice Fondove. Nadaljuje se povest »Pastir Cirila, ki pa morda traja le predolgo. Bolje bi bilo objaviti več besedila, da bi bila povest v enem letniku vendar zaključena. Zanimiva je tudi črtica »Materina zmotna« Marije Klinarjeve in »Očetova dedovina« Jelisave Pl.

Od pesnikov so zastopani: Ljubka Šorlijeva, Milka Hartmanova in tudi mlajši sodelavci kot je Tržačanka Bruna Pertotova, ki je objavila ljubko pesmico »Na Krasu« in drugi mlajši Tržačan Emil Čuk, ki je prispeval balado »Nehvalečnost«. Tudi v Danske se je oglasila pesnica Jerica Sørensen s pesmijo »Novo letos«.

V poglavju Kulturna obzorja je več poročil o kulturnih pojavih in ljudsko prosvetnih nastopih, posebno bogat pa je ženski kotiček. Že zaradi tega dela revije je vredno imeti ta družinski list v vsaki naši slovenski hiši. Poleg vzgojnih člankov je tu tudi mnogo praktičnih gospodinjskih nasvetov.

Zadnje poglavje Zanimivosti in še kaj pa nam nudi tudi nekaj zanimivih sporočil z vseh področij in z vsega sveta.

Vera in dom je revija koroških, goriških in tržaških Slovencev. V njej sodelujejo mnogi tržaški in goriški kulturni delavci. To je glasilo našega življenja in delovanja, zato spada list res v vsako slovensko hišo. Vsaka številka stane samo 60 lir. Dobite jo pri prodajalcih katoliškega časopisa in v slovenskih knjigarnah v Trstu in Gorici.

V Ljubljani so razdelili Prešernove nagrade

Svet za prosveto in kulturo je razdelil letošnje Prešernove nagrade za najboljša znanstvena in umetniška dela med sledeče osebe:

Prvo nagrado in 300.000 din je dobil univerzitetni profesor dr. Milko Kos za

znanstveno zgodovinsko delo »Urbarji Slovenskega Primorja«. Nagradi po 150.000 din sta prejela univ. prof. dr. Anton Peterlin za raziskovanje na področju molekularne fizike in prof. medicinske fakultete dr. Fran Novak za nov način operacije raka.

Za umetniška dela so prejeli nagrade književnik Ivan Potrč za roman »Na kmetih«, članica Ljubljanske drame Mira Danilova ter akademski slikar France Mihelič.

Predsednik komisije za kulturne zveze z inozemstvom Marko Ristič je izjavil, da bo Jugoslavija okrepila kulturno sodelovanje s Francijo, Italijo in Avstrijo, Indijo in Burmo ter pričela s kulturnim sodelovanjem z Norveško in Belgijo.

STRŽAŠKEGA

Protestna povorka delavcev tovarne Kozman

Delavci tovarne Kozman so že nad mesec dni, odkar se je tovarna zaprla, brez dela in brez zaslužka. V petek so ti delavci imeli svojo skupščino, nakar so se v povorki podali na Trg Unità in demonstrirali z zahtevo, naj se tovarna Kozman končno odpre. Zahtevali so tudi, naj njihovo delegacijo sprejme dr. Palamara, kar pa se ni zgodilo. Delegacijo delavcev je sprejel funkcionar tajništva dr. Santini, ki jim je obljubil, da bo prvo delo nove komisije preučitev prošnje za dodelitev posojila novim lastnikom tovarne Kozman. Isto je delegaciji obljubil tudi zastopnik župana Bartolija.

Tudi podjetje Sartori, ki dela za rafinerijo Aquila, je pretekli teden odpustilo 50 delavcev z motivacijo, da nima naročil. Ker so bili ti delavci najeti za določeni rok, jih sindikati ne morejo vzeti v zaščito.

življenja. Pohvaliti je treba vestnost, s katero je bila burka nastudirana v vseh podrobnostih tako, da je morala uspeti. Gledalci smo zelo hvaležni rojanskim dekletom in upamo, da jih bomo še videli na našem odru. Povedali so nam, da bodo z istim sporedom nastopile v Rojanu na zadnje predpustno nedeljo. Tisti, ki jih niso videli pri nas, naj stopijo v nedeljo v Rojan in bodo videli, da jim ne bo žal.

Bazovci hodijo radi v kino

Zakaj bi ne hodili? Ali je to samo na sebi kaj slabega? Gotovo ne! Kdor bi ljudem branil hoditi v kino, bi bil zelo zadnjaški. Kino, kakor vsako drugo stvar, je treba prav uporabljati. Nočemo umazanosti v filmih, nočemo, da bi s pomočjo filma prihajal materialistični duh v množice in kvaril zlasti mladino. Zato slabe filme odklanjamo; otrokom se priporoča, naj ne zahajajo pogostoma v kino, da si ne kvarijo oči in živcev in da se jim domišljija preveč ne razbohota. Dober film pa sprejmemo, ga priporočamo in ga vpre-

žemo v službo lepote in dobrote. Lansko leto smo vpeljali v našo dvorano filme z razlago, prekrstili smo jih v kinoforum. To je namenjeno predvsem odraslim. V ta namen se izbere film z bogato vsebino, ki nam hoče prikazati kako plodovito življenjsko misel ali nam predlaga kak važen problem. Po končanem filmu se ljudje ne razidejo, temveč ostanejo v dvorani, da se o filmu pogovorijo: o vsebini, namenu, umetniški vrednosti itd. Na tak način se v ljudeh bistri umetniški čut, se prinaša luč v življenjske probleme in se ustvarja poštena miselnost. Naše občinstvo je hvaležno sprejelo te kulturne večere in izrazilo željo, da bi se večkrat kaj takega priredilo.

Prejšnji teden smo predvajali film: »Odpusti mi, če me ljubiš«. V četrtek za može in fante in v petek za žene in dekleta. Udeležba je bila zelo velika. V debato, ki jo je zelo lepo vodil g. prof. Vinko Suhadolc, so možje radi posegli in sami doprinesli veliko k pojasnitvi. Film je prikazal ženo, ki se je v mladosti vrgla v roke pravega, ki jo je obsipaval z najmodnejšimi oblekami, zlatimi prstani, omamljal s plesom. Radi njegovega protizakonskega delovanja je morala še ona v ječo. Po prestani ječi se je poročila z drugim. Ker je možu o prejšnjem življenju zamolčala, je imela velike težave v zakonskem življenju. Razgovor je obravnaval pripravo na zakon. Iz tega je prišlo do ugotovitve, da se je treba pred poroko dobro spoznati, si biti v vsem odkritosrčni, da poteka poznejše življenje v najlepšem miru in medsebojnem spoštovanju. Žene in dekleta niso nič ugovarjale, saj tudi niso mogle, kajti prof. Krasulja Suhadolc je tako prepričevalno, priljubljeno in jasno pokazala na pravo pot zakonskega življenja, da so morale vse navzoče samo odobravati njeno izvajanje. Še in še bi jo poslušale, če bi ura na zvoniku ne odbila enajst in pol. Hvaležni smo obema cenjenima predavateljema in si želimo, da bi jih kmalu spet imeli v svoji sredi. V postnem času bomo pripravili več takih večerov. Upamo, da bodo tudi ti lepo uspeli in obrodili svoj dober sad.

ZGORIŠKEGA

Odpustno pismo uslužbencem mestnih avtobusov

Podjetje ATA, ki je prevzelo mestne avtobuse od prejšnjega podjetja Ribi, je poslalo vsem prejšnjim uslužbencem odpustno pismo in odpravnino. S to potezo bi hotelo sedanje podjetje postopati z uslužbenci kot z novinci, ne da bi jim štel vsa dosedanja leta službe.

Državna federacija avtoprevoznih uslužbencev je opozorila obe podjetji, kakor tudi goriško županstvo in prefekturo na zakon, po katerem mora novo podjetje prevzeti vse pogoje prejšnjega podjetja.

Goriška gospodarska kriza

Za Laciem je goriška pokrajina na prvem mestu glede števila meničnih protestov. Po podatkih trgovinske zbornice je bilo v naši pokrajini od lanskega julija do novembra 4.180 meničnih protestov za skupno vsoto 103.811.290 lir. Največ meničnih protestov odpade na mesto samo, za njim pridejo Tržič, Gradoč in Ronki.

Prav tako se kaže slabo gospodarsko stanje goriške pokrajine v nenehni odpuvedbi trgovinskih obratov. Od lanskega avgusta do decembra je 127 podjetij prenehalo s poslovanjem.

Goriška bolnica je dobila novo napravo za zatiranje raka

Mestna bolnica pri Rdeči hiši je dobila v dar od komisariata za javno zdravstvo novo napravo za roentgen-terapijo za zatiranje raka, ki predstavlja eno najmodernejših vrst mednarodne proizvodnje.

DRAMSKI ODSEK MAR. DRUŽBE V ROJANU

priredi na pustno nedeljo 20. februarja dve šaloigri:

KAZNOVANA OSABNOST enodejanka

SRCNOST NA PREIZKUŠNJI dvodejanka

Začetek ob 17.15.

Med odmori srečolov.

Vabljeni!

Sv. Ivan - Trst

V nedeljo 13. februarja je gostovala na odru našega Marijinega doma rojanska Marijina družba. Prireditev je privabila zelo veliko število gledalcev; dvorana je bila natlačena do zadnjega kotička. Saj se je tudi izplačalo. Predstava je nudila obilo zabave in bučnega smeja. Prvi del — prizor deklic, ki se igrajo v prosti naravi, — je imel tudi apologetično misel: na duhoviti način je zavrnil materialistično razlago vseh nadnaravnih pojavov. Igralke so ga zelo dovršeno odigrale. Čestitati je tudi treba družbi, ki more toliko mladine pokazati na odru. — Nato je sledil ples »deček«, ki je radi svoje bliskovite mimike in petja v nekem neindoevropskem jeziku žel viharno odobranje.

Drugi del je bila burka v dveh dejanjih (»Srčnost na preizkušnje«), zelo posrečena za predpustni čas. Odra rojanske Marijine družbe ni treba hvaliti, ker ga že itak pozna tržaška javnost. V tej burki pa je pokazal, da zna prikazati tudi šaljivo stran

prošnjah se je vendar neka mlada žena odločila ter prišla na sredo kroga. Ključ in strelci iz samokresa so pozdravili plesalko. Njen ples naj bi predstavljal letanje metulja, ki hoče zbežati ptiču, pa se na koncu vendar pusti ujeti.

Plesalka je pisano ruto v rokah napravila nekaj krogov, posnemajoč letanje metulja; nato je skočil v krog moški, ki se je z enakimi kretnjami vedno bolj bližal metulju in ga slednjemu ujel. Može in ženske so ju obkrožili, objeli in poljubili; nato sta šla vsak na svoj prostor.

Sledilo so še drugi plesi, katerih je vsak predstavljal neko žival, katero je druga premagala.

Na koncu teh plesov se je zaslislal glas, ki so ga začeli vsi ponavljati: »Golobico! Golobico! — Lula, golobico! Lula je bila najboljša plesalka vsega okraja, ki ji ni bilo para v lepoti, spretnosti, naglosti in prijetnosti gibov.

Zardela je do ušes, ko je zaslislala svoje ime; komaj po dolgih prošnjah se je opogumila in prišla v krog na plesišče.

Bil je krasen pogled na belo oblečeno mladenko, z dvema belima rutama v rokah, s tako očarljivimi kretnjami je plesala, kako naglo je žvigala z majhnimi nogami, kako se je dvigala, padala, krillila z rokami

po zraku, zdaj v večjih krogih, nato spet v manjših, kakor dela golobica v strahu pred sovražnikom. Naenkrat skoči na plesišče fant — jastreb, ki začne plesati, ne meneč se za družico. Tudi on se dviga, pada, lovi po zraku, toda brez rut. Čez nekoliko časa zagleda golobico. Prvi hip obstane, ves prevzet. Telo mu je trepetalo v želji, da bi jo ugrabil. Začel jo je dražiti. Tudi golobica je opazila sovražnika. Nekaj hipov je preplašena obstala, potem je začela letati v vedno bolj naglih in vedno ožjih krogih.

Tudi nasprotnikovi gibi so začeli postajati vedno bolj gosti, letanje bolj naglo; poskušal je od vseh strani ujeti golobico. Ta je postajala vedno manj gotova in počasnejša, dokler ji niso od strahu odpovedale moči in padle peroti. Jastreb se ji je približal in jo ulovil. Poljubila sta se ter odšla z roko v roki s plesišča.

Z močnim ploskanjem in strelci iz pušk, samokresov in pistol se je končal ta prizor. Iz svojega skrivališča je Pal Gjoka vse videl. Njegove oči so nepremično strmele v lepo postavno Lulino. Sedaj je vedel, kako se imenuje: Lula! Spominjal se je male deklice, katero je poznal pred toliko leti; zdi se, da je ena in ista z lepim imenom. Bila je hči čmernega Dodč, sestra Palovega

močnega nasprotnika Marka. Hujših in skrbnejših varuhov kot sta ta dva, bi gotovo ne moglo imeti nobeno dekle. Zato se mu je še bolj vnela želja po maščevanju.

Težko je dihal, omotica bi ga bila skoraj premagala; srce mu je močno bilo in gnalo kri v glavo.

Ples se je končal, prostor spraznil. Zaslislali so se vedno močnejši glasovi: »Naj se začne ples z nožem!«

Vodja zabave je vabil moške, naj se udeležijo, da pokažejo svoje junaštvo.

Po dolgih prošnjah in razpravah je vendar prišel na plesišče neki moški. Imel je za usnjatim pasom bodalo, to grozno, vendar najljubše orožje v prejšnjih časih. Izdril je iz toka nož, parkrat zaplesal, ga vrgel ob tla, da se je zapičil v zemljo ter začel znova plesati, čukajoč svojega nasprotnika. Ko se je predstavil drugi, je napravil isto kakor prvi. Nato sta oba naenkrat izrula bodali iz zemlje in borba se je pričela. Rezili sta se bliskovito križali, obkrožili telesa, napadali, odbijali. Potrebna je bila velika spretnost, moč, prožnost in posebno znanje, da se igra ni končala krvavo.

Dvojboj se je končal. Borca sta vrgla o-

rožje od sebe, se objela in poljubila. Nato sta zopet pobrala orožje, ga vtaknila za pas ter odšla med odobravanjem množice. Pripomniti je treba, da vzbuja ta, že v starih časih tako priljubljena nevarna igra, posebno zanimanje in pozornost gledalcev. Vsi, moški in ženske, ji sledijo z največjim zanimanjem in skrbjo, da se ne bi končala slabo. Komaj je končal prvi par, se je že zaslislal glas: »Se dva druga, še dva druga!«

»Pokoneu, vi moški, jastrebi, sokolici — je kričal vodja — pokažite vaše junaštvo!«

»Tri sto vragov, Marko naj pride« — se je nekdo oglašil. Kmalu so začeli to vsi ponavljati in iskati z očmi Marka.

Mladi Marko je ostal ves čas resen z raven svojega očeta. Ljudsko povabilo ga je zadelo. Zadovoljen je bil, ker so ga imeli za najboljšega plesalca in borca.

Počakal je, da so ga še nekoliko poprosili in nekako prisilili, da je sprejel. Doda je ponovno rekel:

»Pojdi, Marko!«

Marko se je dvignil in odšel s ponosnim korakom na bojišče: potegnil je nož in začel plesati.

(Nadaljevanje)

Vsi dopisi iz Trsta naj se pošiljajo na naše tržaško poduredništvo: Vicolo delle Rose 7

Didaktične vaje na učiteljskišču

Kandidatom privatistom, ki se nameravajo prijaviti k letošnji učiteljski maturi, je ministarstvo za vzgojo izjemoma podaljšalo rok za vlaganje prošnje za pripustitev k predpisanim didaktičnim vajam do 28. februarja. Prošnje na kolekovanem papirju za 100 lir se naslavljajo na Šolsko skrbništvo (Provveditorato).

PRI RADIJSKI ODDAJI »VERA IN NAŠ ČAS« BO GOVORIL V NEDELJO 20. FEBRUARJA OB 11.30 PREČ: G. DR. LOJZE ŠKERL O PAPEŽEVI BOŽIČNI POSLANICI.

SLOV. KAT. PROSVETNO DRUŠTVO V GORICI

priredi

dne 22. februarja 1955. ob 20.45 v dvorani na Placuti

Sustno zabavo

pri pogrnenih mizah s pestrim programom:

burka srečolov nagrajene uganke šaljivi prizori sploh — za vsakega nekaj. Vstop samo z vabilo.

Marijin vrtec - Mladiški krožek PODGORA

Vabilo na veselo prireditev v nedeljo 20. t. m. ob 4.30 popoldne in na pustni torek 22. t. m. ob 7. zvečer

SPORED:

- 1) V. Vodopivec: »Ob potoku« (prizorček s petjem mladih deklic peric v narodnih nošah).
 - 2) »Gospa Barbara« (veseloigra v 1 dej.).
 - 3) »Zamorček« (burka v 1 dejanju).
 - 4) V. Vodopivec: »Snubači« (dramski prizor iz narodnih pesmi).
- Vmes: Veseli srečolov.

Prispevki za vstopnico in srečolov: za Marijino kapelico.

DARILNE POŠILJKE

CITRUS

razpošilja še vedno TVRDKA IMPORT & EXPORT

Lastnik: Aleksander Goljevšček

TRST - TORREBIANCA 27 - TELEFON 2-44-67

Obračajte se na nas s polnim zaupanjem in najsolidneje Vam bomo postregli!

ŠIRITE NAŠ LIST!

DAROVI ZA »KEMPERLOV SKLAD«

Trgovec iz Gorice 1500; M. M., Milan 680; N. N., Svica 500 lir.

Za SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE M. M., Milan 1000 lir.

Za SLOVENSKO SIROTIŠČE M. M., Milan 1000; Makuc Rafacla 500; N. N., Ronki 1000; gdč. Orel 1000; N. N. 1000; Anica Lutman namesto cvetja na grob pok. Pepce Marvin 1000 lir.

Iskren Bog plačaj!

ZA REVNE DIJAKE N. N. Gorica 1000; N. N. Ronki 1000 lir.

LISTNICA UREDNIŠTVA V upravi »Katoliškega glasa« je na razpolago še nekaj izvodov Koledarja Svob. Slovenije 1955. Cena je 1300 lir za izvod.

Odgovorni urednik: Stanko Stančič Tiska tiskarna Budin v Gorici